

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2023-05-17 kl 13:00-14:05
Plats	Sessionssalen, stadshuset
Utses att justera	John Eklöf
Justeringen	2023-05-25
Protokollet omfattar	§123

Underskrifter	Sekreterare Pernilla Mesch	
	Ordförande Katrín Stjernfeldt Jammeh
	Justerande John Eklöf

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Roko Kursar (L) (Vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Sofia Hedén (S)
Håkan Fäldt (M)
Anton Sauer (C)
Magnus Olsson (SD)
Anders Olin (SD)
Emma-Lina Johansson (V)
Stefana Hoti (MP)
Amani Loubani (S) ersätter Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
John Eklöf (M) ersätter Helena Nanne (M) (Andre vice ordförande)
Tobias Petersson (V) ersätter Anders Skans (V)

Ej tjänstgörande ersättare

Anders Rubin (S)
Sanna Axelsson (S)
Anders Nilsson (S)
Farishta Sulaiman (M)
Tony Rahm (M)
Rickard Åhman Persson (SD)
Anders Pripp (SD)
Sadiye Altundal (V)
Janne Grönholm (MP)
Sara Wettergren

Övriga närvarande

Carina Nilsson (S) (Kommunfullmäktiges ordförande)
Sedat Arif (S) (Kommunalråd)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Tomas Barring (Chefsjurist)
Pernilla Mesch (Sekreterare)
Magdalena Bondeson (Sektionschef)
Nicklas Sjöqvist (Presschef)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Johanna Juhlin (HR-direktör)
Per-Erik Ebbeståhl (Avdelningschef)
Pamela Linqvist (Sekreterare)
Anna Westerling (Ekonomidirektör)
Ann Andersson (Budgetchef)

§ 123 Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen

STK-2023-328

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat *Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa* på remiss med inbjudan att inkomma med synpunkter. EU-kommissionen föreslår att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Syftet är att förenkla och förbättra den rättsliga ramen, bättre stödja lokala myndigheter i att uppnå renare luft samt anpassa EU:s luftkvalitetsnormer till Världshälsoorganisationens (WHO) nya rekommendationer som bland annat innebär skärpningar av gränsvärden för luftföroreningar.

Inom Malmö stad har ärendet remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden. Stadskontoret har tagit fram ett förslag på yttrande utifrån nämndernas synpunkter och föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Reservationer och särskilda yttranden

Emma-Lina Johansson (V) och Tobias Petersson (V) avser lämna in ett särskilt yttrande, bilaga 6.

Beslutet skickas till

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 230508 §218
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230508 Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa
- Förslag till yttrande KSAU 230508
- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – förslag från Europeiska kommissionen
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives – Annexes
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives
- COM (2022) 542 final Bilagor SV
- COM (2022) 542 final Direktiv SV
- Tekniska nämnden beslut 230328 § 59
- Remissvar från tekniska nämnden

- Remissvar från miljönämnden
- Miljönämnden beslut 230425 § 74 med Särskilt yttrande (V)

Vänsterpartiet

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2023-05-17: Ärende 11. Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen

Vi instämmer i yttrandet då det lyfter vikten av att ha denna rapport som underlag i tillsynsarbetet och i det fortsatta arbetet med att förbättra luftkvaliteten i Malmö. Förslaget om ersättning för hälsoskador kräver ytterligare utredning. Den understryker också att koldioxidhalten fortsätter att stadigt öka även om de flesta uppmätta halterna gått åt rätt håll och är i nivå med eller strax under de nationella miljömålen. Luftföroreningar utgör dessutom ett miljöhot och skadar skogar, ekosystem och grödor.

Världshälsoorganisationen (WHO) har nyligen tagit fram nya riktlinjer för luftföroreningar, som våra nationella mål överskrider. EU-kommissionen har föreslagit skarpare värden för luftföroreningar för att närma sig dess riktlinjer, med noll föroreningsmål senast 2050, och svaret ser positivt till detta.

Vi inkommer med detta särskilda yttrande, då vi vill understryka att det inte finns någon nedre gräns under vilken människors hälsa inte längre påverkas av dålig luft och att vi därför behöver fortsätta att minska utsläppen av föroreningar i staden.

Om vi följde WHO:s riktlinjer skulle vi få stora hälsovinster, t.ex. 2729 färre sjukdagar per år, med endast avgasfria fordon skulle 86 liv kunna räddas, 21 färre barn med astma, 87 färre fall av demens, 30 färre fall av andningsproblem per år. Med minskad trafik; ännu större förbättringar. Och de additiva effekterna av mindre avgaser, lägre bullernivåer och mer grönytor ger naturligtvis ännu högre samhällsvinster.

Vi anser att Malmö stad måste följa dessa nya riktlinjer. De lokala åtgärderna är mycket viktiga, då lokala föroreningar har värre effekter än de regionala. Vi anser att det behövs fler mätningar, särskilt vid förskolor, för att tydliggöra dessa effekter i sin helhet.

Malmö 2023-05-17

Emma-Lina Johansson (V) Tobias Petersson (V)

Med instämmande av

Sadiye Altundal (V)

Datum
2023-05-17

Adress
August Palms Plats 1

Diarienummer
STK-2023-328

Yttrande

Till
Klimat- och energidepartementet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen

KN2023/00745

Sammanfattning

Malmö stad är positiv till förslaget gällande ett nytt direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Malmö stad bedömer att en förbättrad lagstiftning och anpassning till Världshälsoorganisationens nya rekommendationer ger bättre förutsättningar att skydda människors hälsa och förbättra miljön inom Europa. Vidare ser Malmö stad det som möjligt att uppfylla kommissionens förslag till skärpta luftkvalitetsnormer inom staden utan större åtgärder eller tillkommande ekonomiska kostnader.

Yttrande

Malmö stad ställer sig positiv till kommissionens förslag gällande ett nytt direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Malmö stad bedömer att en förbättrad lagstiftning och anpassning till Världshälsoorganisationens nya rekommendationer ger bättre förutsättningar att skydda människors hälsa och förbättra miljön inom Europa. Då luftföroreningar har en gränsöverskridande karaktär behöver alla medlemsstater vidta åtgärder för att minska riskerna för befolkningen i Europa, och där ett gemensamt regelverk kommer underlätta genomförandet.

Malmö stads beräkningar och kontinuerliga mätningar tyder på att kommissionens förslag till skärpta luftkvalitetsnormer kommer vara möjliga att uppfyllas framöver inom kommunen. Från Malmö stads perspektiv innebär förslaget inte några större åtgärder eller ekonomiska konsekvenser utöver de ordinarie utgifter för kontroll av luftkvalitet som redan utförs i Malmö i nuläget.

Med ovanstående sagt vill Malmö stad framföra följande synpunkter angående gränsvärden:

Lägre gränsvärde som årsmedelvärde samt en utvärderingströskel bör finnas för svaveldioxid (SO₂). Nedfallet av svavel är fortfarande högre än den naturliga bakgrundsnivån (förindustriell nivå). Det innebär att utsläppen i Europa är högre än vad naturen klarar av. I de nya miljökvalitetsnormerna och i EU-direktivet saknas ett gränsvärde

(årsmedelvärde) för svaveldioxid där halten begränsas. Den norm som finns för skydd av växtlighet på $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ är för hög för att minska nedfallet till en nivå som naturen klarar av. En nivå som är acceptabel skulle möjligen kunna vara det gamla miljömålet på $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eller ännu lägre. Även en utvärderingströskel för svaveldioxid (årsmedelvärde) bör finnas med för att inte en orimlig mätinsats ska krävas för att bestämma hur situationen ser ut.

Ett gränsvärde bör finnas för ozon (O_3). I förslaget finns inga tydliga gränsvärden (miljökvalitetsnormer) för ozon. Ozon är en reaktiv fotooxidant som stör både växter och människor. Speciellt människor med astma påverkas. Det borde finnas ett eller flera tydliga gränsvärden, som minskar risken för påverkan på natur och människor.

Diskussion om gränsvärde för ultrafina partiklar (UFP). Malmö stad är positiv till en ökad diskussion om luftföroreningar som i dag inte har ett gränsvärde men som har en stark hälsokoppling, till exempel ultrafina partiklar. Partiklar anses vara de luftföroreningar som påverkar människors hälsa mest. Ultrafina partiklar är de minsta partiklarna och bildas vid förbränning av olika bränslen. Då ultrafina partiklar är en förorening som främst kommer från lokala källor har Malmö stad större påverkansmöjligheter för att minska Malmöbornas exponering jämfört med föroreningar som domineras av långväga transport som ozon och större partiklar som till exempel $\text{PM}_{2,5}$.

Överträdelse och rätt till ersättning (Artikel 28). Medlemsstaterna ska säkerställa att fysiska personer som drabbas av hälsoskador till följd av en överträdelse av artiklarna 19.1–19.4, 20.1 och 20.2, 21.1 andra stycket och 21.3 i detta direktiv av de behöriga myndigheterna har rätt till ersättning. Artikel 19.1-4 föreskriver sammanfattningsvis skyldighet för medlemsstaterna att upprätta luftkvalitetsplaner för berörda zoner där gränsvärde överskrids. Artikel 20.1-2 uppställer krav på medlemsstaterna att upprätta kortsiktiga åtgärdsplaner om det i viss zon finns risk för överskridanden av tröskelvärden för larm. I artikel 21.1 andra stycket regleras krav på att utforma gemensamma insatser, såsom gemensamma eller samordnade luftkvalitetsplaner enligt artikel 19 och artikel 21.3 reglerar motsvarande gemensamma kortsiktiga åtgärdsplaner.

Malmö stad anser att det är oklart vad det är som kan utgöra en sådan överträdelse av de ovan nämnda bestämmelserna som kan föranleda rätt till ersättning. Det behöver klargöras om överträdelsen avser underlåtenhet att upprätta planer alls eller inom rätt tid och/eller brister i effektiviteten i de åtgärder som ska anges i planerna. Om ett ersättningsanspråk stöds av bevis som visar att den överträdelse är den mest sannolika förklaringen till att den personen lidit skada, ska orsakssambandet mellan överträdelsen och uppkomsten av skadan presumeras. Den svarande offentliga myndigheten ska kunna motbevisa denna presumtion. Svaranden ska särskilt ha rätt att bestrida relevansen av den bevisning som den fysiska personen åberopar och trovärdigheten i den framlagda förklaringen. Det väcker i sin tur frågor om vilken typ av bevisning som ska anses tillräcklig, när symptom först kan ha uppkommit för att kunna vara aktuella, hur man hanterar underliggande sjukdomar etcetera.

Malmö stad anser mot denna bakgrund att det bör utredas om förslaget till artikel 28 kan uppnås på annat sätt.

Ordförande

.....
Katrin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pernilla Mesch
.....

Vänsterpartiet anmäler att de avser lämna in ett särskilt yttrande till protokollet.

Datum
2023-05-02
Vår referens
Joakim Iveroth
Utredare
joakim.iveroth@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa - förslag från Europeiska kommissionen STK-2023-328

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat *Europaparlamentets och rådets förslag till direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa* på remiss med inbjudan att inkomma med synpunkter. EU-kommissionen föreslår att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Syftet är att förenkla och förbättra den rättsliga ramen, bättre stödja lokala myndigheter i att uppnå renare luft samt anpassa EU:s luftkvalitetsnormer till Världshälsoorganisationens (WHO) nya rekommendationer som bland annat innebär skärpningar av gränsvärden för luftföroreningar.

Inom Malmö stad har ärendet remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden. Stadskontoret har tagit fram ett förslag på yttrande utifrån nämndernas synpunkter och föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- COM (2022) 542 final Direktiv SV
- COM (2022) 542 final Bilagor SV
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives
- Proposal for revision of the Ambient Air Quality Directives – Annexes
- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – förslag från Europeiska kommissionen
- Remissvar från tekniska nämnden
- Tekniska nämnden beslut 230328 § 59
- Förslag till yttrande KSAU 230508
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230508 Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa
- Remissvar från miljönämnden
- Miljönämnden beslut 230425 § 74 med Särskilt yttrande (V)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-08

Kommunstyrelsen 2023-05-17

Beslutet skickas till

Miljönämnden

Tekniska nämnden

Ärendet

EU-kommissionen har presenterat ett omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa med förslaget att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Förslaget är en central del av den europeiska gröna given's handlingsplan om nollförorening av luft, vatten och mark då det förväntas stärka och förenkla lagstiftningen samtidigt som flera gränsvärden för luftföroreningar skärps.

Det omarbetade direktivet har nu skickats ut på remiss av Klimat- och näringslivsdepartementet. Inom Malmö stad har ärendet remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden.

Bakgrund

Ren luft är avgörande för människors hälsa och för att bevara miljön. Stora förbättringar av luftkvaliteten har uppnåtts i Europeiska unionen under de senaste årtiondena tack vare gemensamma insatser från EU och nationella, regionala och lokala myndigheter i medlemsstaterna för att minska luftföroreningarnas skadliga effekter. Luftförorening är dock fortfarande den främsta miljöorsaken till tidig död i Europa och drabbar i oproportionerligt hög grad utsatta grupper såsom barn, äldre och personer med befintliga tillstånd samt socioekonomiskt missgynnade grupper. Dessutom utgör luftföroreningar ett miljöhot eftersom de leder till försurning, övergödning och ozonskador som skadar skogar, ekosystem och grödor.

Europeiska kommissionen har inom ramen för den europeiska gröna given¹ åtagit sig att ytterligare förbättra luftkvaliteten och att bättre anpassa EU:s luftkvalitetsnormer enligt Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer som uppdaterades 2021. Den befintliga policyramen för arbetet för ren luft bygger på tre huvudpelare. Den första består av luftkvalitetsdirektiven som fastställer kvalitetsnormer för koncentrationsnivåer av tolv luftföroreningar (direktiv 2004/107/EG och 2008/50/EG). Den andra är direktivet om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar (direktivet om nationella utsläppstak), som innehåller åtaganden per medlemsstat om att minska utsläppen av viktiga luftföroreningar. Den tredje pelaren består av lagstiftning som fastställer utsläppsnormer för viktiga källor till luftföroreningar, till exempel vägtransportfordon, värmeanläggningar i bostäder och industrianläggningar.

I november 2019 utvärderades luftkvalitetsdirektivens ändamålsenlighet med slutsatsen att direktiven endast delvis har varit ändamålsenliga när det gäller att förbättra luftkvaliteten och uppnå luftkvalitetsnormer. Det konstaterades även att inget mål hittills hade uppfyllts. I oktober 2022 presenterade kommissionen därför ett förslag på ett omarbetat direktiv om luftkvalitet och re-

¹ Den europeiska gröna given är ett paket med politiska initiativ som ska bana väg för en grön omställning i EU och vars slutmål är klimatneutralitet senast 2050.

nare luft i Europa.

Det omarbetade direktivets innehåll och förslag

Kommissionen föreslår att direktiv 2008/50/EG och direktiv 2004/107/EG slås samman till ett enda direktiv som reglerar alla berörda luftföroreningar. Förslaget innebär att gränsvärden för luftföroreningar i EU skärps för att bättre anpassas till de uppdaterade riktlinjerna från världshälsoorganisationen (WHO) och där ett långsiktigt mål införs för att EU ska kunna uppfylla WHO:s riktvärden, inklusive möjliga framtida justeringar från WHO.² Utöver detta syftar förslaget även till att:

- förenkla och därmed stärka lagstiftningen.
- bättre stödja lokala myndigheter i att uppnå renare luft genom att stärka övervakning, modellering och planer avseende luftkvalitet.
- ytterligare förbättra den rättsliga ramen till exempel när det gäller sanktioner och information till allmänheten.

Konsekvenser för Malmö stad

EU-kommissionen bedömer att förslagens fördelar för samhället i stort är betydligt större än kostnaderna. De största fördelarna är kopplade till hälsa (minskad dödlighet, sjuklighet och minskade utgifter för hälso- och sjukvård) och miljö (däribland minskade ozonrelaterade skörde-förluster). Det finns även nyttor kopplade till arbetsmarknaden genom minskad sjukdomsfrånvaro och ökad produktivitet. På kostnadssidan hittas ökade utgifter för berörda myndigheter för administration och åtgärder för att nå de nya gränsvärdena.

Miljöförvaltningen har meddelat att kommissionens förslag till skärpta luftkvalitetsnormer kommer att kunna uppfyllas i Malmö stad utan några omfattande åtgärder eller tillkommande kostnader förutom de ordinarie utgifterna för kontroll av luftkvalitet i Malmö.

Nämndernas synpunkter

Ärendet har remitterats till miljönämnden och tekniska nämnden som har inkommit med yttranden. Kortfattat lyfter nämnderna följande:

- Tekniska nämnden ställer sig positiv till kommissionens förslag. Nämnden bedömer att en förbättrad lagstiftning och anpassning till Världshälsoorganisationens nya rekommendationer ger bättre förutsättningar att skydda människors hälsa och förbättra miljön inom Europa.
- Även miljönämnden är positiv till förslaget gällande ett nytt direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Miljönämnden lyfter även en önskan om att ytterligare gränsvärden beaktas och förs in i direktivet, bland annat för svaveldioxid (SO₂), oxon (O₃) och för ultrafina partiklar (UFP).

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar nämndernas syn på förslaget och arbetat fram ett förslag till yttrande baserat

² Kommissionen föreslår att luftkvalitetsnormerna för ett antal föroreningar, däribland kvävedioxid (NO₂), svaveldioxid (SO₂), kolmonoxid (CO), bensen och finare respektive grövre partiklar (PM_{2,5} och PM₁₀) skärps i syfte att komma närmare WHO:s riktvärden. De föreslår även uppdaterade målvärden och långsiktiga mål för ozon samt nya tröskelvärden för larm för partiklar. Samtliga nuvarande målvärden förutom ozon föreslås i stället bli gränsvärden vilket innebär en striktare ordning. De nya gräns- och målvärdena föreslås gälla från 2030.

på deras yttranden. Bättre luftkvalitet i Malmö stad kräver minskade utsläpp från vägtransportsektorn, och där stadskontoret bedömer att det är angeläget att ytterliga insatser därför bör initieras för att möjliggöra för en snabb elektrifiering av Malmö stads samtliga vägtransporter.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar detta till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör